| SBAD | Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi

| JSRR | Social Sciences Researches Journal

(Kış 2019) 14/2: 655-668 / (Winter 2019) 14/2:655-668

Makale Geliş Tarihi:16.12.2019 Yayın Kabul Tarihi: 29.12.2019

MEDİCİ AİLESİ: FLORANSA'DA BİR AİLENİN YÜKSELİŞ ÖYKÜSÜ

Murat SERDAR*

Öz

Orta Çağ İtalya'sının hem siyasi hem de ekonomik arenasında kendisine sağlam bir yer edinmiş ailelerden biri de Medici ailesidir. Efsanevi bir geçmişe sahip olmalarına rağmen Floransa'da başlayan hikayeleri İtalya'nın ve Avrupa'nın büyük şehirlerinde kendisine yer edinecektir. Bu ailenin en güçlü olduğu dönem de Cosimo di Giovanni de' Medici sonrasıdır. Mediciler, elde etmiş oldukları servetle birlikte bazen papalığın en büyük destekçileri bazen de düşmanları olmuşlardır. Bununla birlikte onların Floransa ve diğer Avrupa şehirlerindeki ekonomik ve siyasi faaliyetleri bölgelerin kaderlerinde etkin rol oynamıştır. Bu etkin rol, kendisini Rönesans Hareketlerinde açık bir şekilde gösterecektir. Bu çalışmada, Medicilerin ortaya çıkışlarından Cosimo di Giovanni de' Medici'nin ölümüne kadar olan süreç, her yönüyle ve ailenin Avrupa tarihindeki etkileriyle ele alınmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Medici, Floransa, Cosimo, Giovanni, İtalya**.**

MEDICI FAMILY: THE RISE STORY of a FAMILY in FLORENCE

Abstract

One of the families who have established a solid place in the political and economic arena of medieval Italy is the Medicis. Although they have a legendary past, their stories that began in Florence will have their place in the big cities of Italy and Europe. It was after Cosimo di Giovanni de 'Medici when the family was most powerful. Medicis, together with their wealth, were sometimes the greatest supporters of the papacy and sometimes their enemies. However, their economic and political activities in Florence and other European cities played an active role in the fate of the regions. The role of this flesh will manifest itself clearly in the Renaissance Movements. For this reason, it is important to examine how the Medicis emerged from the emergence of Cosimo di Giovanni de 'Medici to the political life and money to better understand the history of the region. In this study, we tried to explain to the Medici family the question n What are the effects of the prestige brought by money until the death of Cosimo di Giovanni in the economic and political spheres?

Key Words: Medici, Florence, Cosimo, Giovanni, Italy.

Medici'nin Charlemagne bayrağı altında savaşan cesur bir şövalye olan Averardo'dan geldiği söylenir. Averardo, Cosimo de' Medici'nin büyük babasıdır. Bu Averardo, bir zamanlar Roma'ya doğru yolculuk ederken Toskana (Tuscany)'dan geçmiş ve Floransa'nın kuzey bölgesinde Mugello olarak bilinen yere gelmişti (Devlin, 2011: 114). Medicilerin Floransa'daki mevcudiyetlerini Floransa'nın resmî kaynakları

* Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Taşlıçiftlik Yerleşkesi Tokat, email: mserdar61@live.com ORCID: 0000-0003-2922-1096.

1201 yılına kadar götürmektedir (Durant, 1953: 73; Strathern, 2007: 15). Ayrıca 1230 yılında Floransa'nın Mugello bölgesinde yer aldıklarına dair bilgiler de mevcuttur. Konu bu bilgiler ışığında ele alınacak olursa, Averardo'nun bu bölgeye gelişi ve buradaki faaliyetleri kendilerini soylu bir aileye bağlama ihtiyacı duyan Medicilerin olayları ve Averardo'yu efsaneleştirmesine neden olmuştur.[1] Bunun en belirgin örneğini de ailenin armasında görmekteyiz. Averardo, efsaneye göre bu bölgedeki çevre köylerde terör estiren bir devle karşılaşmış, onunla savaşmış ve onu öldürmüştü. Bu savaş esnasında Averardo'nun kalkanı devin ağır gürz darbeleri sonucunda çeşitli yerlerinden çökmüş ve parçalanmıştı. Charlemagne, altın bir zemin üzerine palle (bilye) ya da kırmızı bir top[2] olan ve daha sonra Medici nişanı olacak olan armayı Averardo'ya vermiş ve onun cesaretini ödüllendirmişti. Armadaki bu simgeler hususunda farklı görüşler de mevcuttur. Bunlardan birincisi, Medici adından da anlaşılacağı üzerine armanın üzerindeki kırmızı topların ilaçları ve çukurlarında ilaçların konduğu bardakları temsil ettiği yönündedir. Diğer görüş ise Mugello'dan Floransa'ya göç ettiklerinde kömür ocaklarında çalışanların torunları olduklarını gösteren bir simge olduğu yönündedir. Başka bir görüş daha vardır ki, o da, Medicilerin parasal gücüne vurgu yapmaktadır. Bu görüşe göre rehincilerin geleneksel amblemleri olan paraları temsil ettiği yönündedir (Hibbert, 1975: 30). Medici ailesinin geçmişi her ne kadar efsanevi olsa da onlar, Mugello ile bağlantılarını asla koparmamışlardır. Ayrıca bu aile, Floransa'daki saygın yaşamına öncülük etmiş ve şehrin zenginleşmesinde zaman zaman kamu görevi üstlenmişlerdir (Devlin, 2011: 114). Mediciler, on üçüncü yüzyılın sonunda kentin çok iyi bilinen aileleri arasına girmişler ve şehir yönetiminde de yer almışlardır.

Floransa'nın Yönetiminde Medicilerin Yeri

Floransa'nın resmî kaynakları Chiarissimo de' Medici'nin 1201 yılında Medici ailesinden ilk kişi olarak Floransa'yı yöneten konsilde yer aldığına dair bilgi vermektedir. Zaman içerisinde Floransa'daki prestijleri artmış ve özellikle Floransa ve Papalık devletleri başta olmak üzere Orta Çağ ve Rönesans İtalya'sında yüksek prestijli bir komün ofisinin sahibi olan Gonfaloniere[3] vazifesini üstlenmişlerdir. Ailenin ilk

[1] Medici ailesi, Mugello'da yapmış oldukları ticaretle hem kasalarını doldurmuşlar hem de toplum nezdinde saygınlık kazanmışlardır. Bu ailenin ön plana çıkması on dördüncü yüzyılın başlarında Cosimo de' Medici'nin ailenin başına geçmesiyle gerçekleşmiştir. Daha geniş bilgi için bkz: Keith Devlin, a.g.e., s. 114.

[2] Bu amblem üzerindeki topların sayısı hiçbir zaman sabit kalmamıştır. Başlangıçta bu sayı on iki iken, Cosimo de' Medici zamanında 7'ye, daha sonra San Lorenzo kilisesindeki amblemden anlaşıldığına göre 6'aya düşmüştür. Daha geniş bilgi için bkz: Jonathan Buckley and Tim Jepson, The Rough Guide to Florence & the best of Tuscany, Rough Guide, New York, s. 115.

[3] Özellikle Orta Çağ ve Rönesans dönemlerinde İtalya'da, bilhassa Floransa'da ve Papalık devletlerinde oldukça prestijli bir komün ofisinin sahibiydi. Bu isim, bu tür toplulukların pankartlarında kullanılan terim olan Gonfalone'den türemiştir. Floransa'da bu topluluk adalet komünü olarak bilinmekteydi ve her iki ayda bir toplanırdı. Daha geniş bilgi için bkz: The

Gonfaloniere üyesi, 1296 senesinde Floransa'nın yönetim ofisine seçilen Ardingo de' Medici'dir (Hibbert, 1975: 30). Kardeşi Guccio[4] ise ondan üç yıl sonra Gonfalonire olmuştur. Guccio de' Medici, yönetim tarzı ve yaptığı işlerle Floransa toplumunun gözünde iyi bir imaja sahip olmuştur. Bu imaj kendisinden sonra gelecek olanların kaderinde de etkili olmuştur. Bu etkiyi Cosimo'nun büyük büyük babası olan II Averaro de' Medici'nin 1314'te Medici ailesinden üçüncü Gonfaloniere seçilmesinde görmekteyiz (Strathern, 2007:15). Fakat ondan sonra ailenin Floransa'nın siyasi arenasındaki etkisinin azaldığı görülmektedir. Averardo'nun torunlarından olan Filigno di Conte, bu siyasi düşüşten çocukları için kaleme aldığı kısa anı kitabında bahsetmiştir. Ayrıca anı kitabında, Floransa'da birçok küçük evin yanı sıra iki saray, bir han ve Mugello'daki Cafaggiolo'nun etrafını saran evlerle birlikte sarayın yarısının ailesinin elinde olmasıyla övündüğünü not etmiştir. Mediciler, eskisi kadar zengin olmasa da durumları iyiydi. Sosyal pozisyonları ise bu ekonomik krizde çok fazla sarsılmamış olsa da daha iyi olabilirdi. Geçmişte bir Medici gibisin denildiğinde insanlar onlara benzemekten korkardı. Bu kötü imaj Fligno'nun kuzeni Salvestro de' Medici'nin 1370 ve 1378 yılında Gonfaloniere seçilmesiyle yok olmuştur (Hibbert, 1975: 30). Fakat seçilmiş olduğu ikinci dönem, Floransa'da durum hiç de iç açıcı değildi. Ciompi isyanı, 1378'den 1382 yılına kadar bu şehirde etkili olmuştu. Ciompi isyanı, Guelph'in kanunu tarafından başlatılan ve yönlendirilen yoğun bir siyasi baskı, hatta terör dönemi ile aynı zamana denk gelmişti (Roscoe, 1795: 8). İşte bu dönemde Salvestro de' Medici'nin Gonfaloniere seçilmesi bütün gözleri onun üzerine çevirmişti. Dolayısıyla kendisinin de Gonfaloniere seçilmesinden sonra Ciompi ile iş birliği içinde olduğu ortaya çıkmıştır. Zaten kendisi Popolo Minuto'ya (Halk Hareketi) saygı duyan adaletçi bir Gonfaloniere olduğundan Guelphist'in yasaklarını askıya almıştı (Breaugh, 2007: 13-14). İsyancılarla ilişkili olması onun prestijini artırdığı gibi diktatör olarak görülmesine de neden olmuştu. Bu nihai başarısızlıklardan dolayı 1382 yılında rakiplerinin muhalefeti sonucunda Floransa yönetimindeki yerini kaybetmiştir (Hibbert, 1975: 31).

Albizziler ve ortaklarının Floransa yönetimini ele geçirmelerinden sonra, şehrin en çok çalışan işçilerinin talepleri karşısında şehrin yeni liderleri şoke olmuşlardı (Peterson; Bornstein, 2008: 21). Göreceli bir refah zamanına rastlayan Albizzi ve ortaklarının bu yönetim döneminin Floransa'da pek popüler olmadığı aşikârdı. Çünkü onların yönetimi muhalifleri tarafından sürekli eleştirilmekteydi. Kesin olarak sert bir kural oluşmuştu. Bu kurala göre muhalefet edenler, sert bir şekilde ezilmiştir. Ayrıca bu yönetimden hoşnut olmayanlar ve kendilerine rakipler olarak görülenler tutuklanmış, sürülmüş, güçsüzleştirilmiş ve idam edilmişlerdir. Aslında bu bir nevi siyasi gücü elinden alınmış olan Medicilerin sürekli muhalefetinin bir sonucuydu

---

Editors of Encyclopaedia Britannica, "Gonfalonier", Encyclopaedia Britannica, https://www.britannica.com/topic/gonfalonier, 22.08.2019.

[4] Guccio de' Medici, Baptistery olarak bilinen San Giovanni Battista Kilisesi'nin dışına yerleştirilmiş dördüncü yüzyıldan kalma siyah ve beyaz sekizgen bir lahde defnedilmiştir. Bu da bize Floransa toplumunda edinmiş olduğu saygıyı göstermektedir. Daha geniş bilgi için bkz: Christopher Hibbert, a.g.e., s. 30.

(Hibbert, 1975: 33). Çünkü 1382 yılında Albizzi ailesi, diktatör olarak nitelendirdikleri Salvestro'yu iktidardan indirirken olacakların sinyalini vermişti (Vieusseux, 1842: 716; Peterson; Bornstein, 2008: 21).

Mediciler Floransa iktidarından düştükten sonra Floransa toprakları daha da genişlemiştir. Aslında Albizziler dönemine kadar bazıları savaş yoluyla bazıları da karşılıklı anlaşmalarla Floransa şehrinin sınırları genişlemişti. Bu sınırlar, 23 Şubat 1351 yılında Napoli Kraliçesi Joanna'dan 17, 500 altın florin karşılığında satın alınan Prato, Volterra ve Pistoia kasabalarını içeriyordu (Byrne, 2004: 929-930). Albizziler ise yalnızca Arezzo (1384) topraklarını ele geçirmemiş; 1406 yılında Pisa ve limanı Porto Pisano'yu zabtederek denizlere yeni bir geçit açmışlardır. Ayrıca 1411'de Corrtona ve 1421 yılında ise Cenevizlilerden Leghorn'u (Livorno) almışlardır (Brucker, 1969: 167).

Salvestro de' Medici'den sonra Floransa yönetiminde görev alacak olan bir diğer Medici üyesi de Giovanni di Bicci de' Medici'dir. Fakat o, babasından kalan servetin küçük bir kısmına sahip olduğu için ilk başlarda yeteri kadar prestijli değildi. Dolayısıyla bu dönemlerde Giovanni, sadece muhasebe işleri ile ilgilenmiş ve Floransa'daki siyasi olayları uzaktan takip etmekle yetinmiştir (Hibbert, 1975: 32). Giovanni ailesi ve bankasını ilgilendirmediği müddetçe siyasi olayların içerisinde yer almadı. Adı Floransa hükümeti ile yan yana geldiğinde hizmet etmekten daha çok para cezası ödemeyi tercih etti. Bu hususta isteksizliğine en güzel örnek, oğlu Cosimo'ya yazdığı mektuplardır. Mektuplarında Cosimo'ya "hükümet evini atölye yapmayın, sizler çağırılana kadar bekleyin ve kendinizi itaatkâr gösterin" diye öğütler vermekteydi (Reumont, 1876: 36). Giovanni, birçok tüccarın yapabileceği gibi halkın hayatından tamamen uzak durmayı yeğledi. Zamanını işi, ofisi ve konutları arasında bölmeye azami şekilde itina gösterirdi. Bu tarz bir hayatı seçmesinin yegâne sebebi Medici Bankası'nı ayakta tutma isteği olmalıdır. Bunu da gerçekleştirebilmek için mutlaka hükümette yer alması gerekmekteydi. Torunlarından biri bu savı doğrulamakta ve Floransa'da hükümette yer almayan zengin tüccarların gelişmesinin imkânsızlığını ifade etmektedir. [5]

Dolayısıyla Giovanni, 1402[6], 1408 ve 1411 yıllarında Signoria'da Priori'lerden (önde gelenlerden) biri olarak görev aldı. 1421 yılında ise iki aylık yasal süre boyunca Gonfaloniere ofisini işgal etti (Hibbert, 1975: 32). Ayrıca 1407 yılında Pistoia şehrinin yöneticisi olarak hizmet ettiği de bilinmektedir. (Hale, 1977: 12). Giovanni'den sonra ailenin başına Cosimo de' Medici geçmiştir ve siyasi hayatta babasını aratmayacak kadar sönük kalmıştır. Çünkü Salvestro'dan sonra Medici ailesinin bireyleri siyasi

[5] Bankası Via Porta Rossa'da, ofisi ise Pissa del Duomo'da idi. Floransa'nın hem merkezinde hem de kırsal kesimde evleri vardı. Vaktini bu mekânlar arasında halkın hayatından uzak bir şekilde geçirmekteydi. Daha geniş bilgi için bkz: Christopher Hibbert, a.g.e., s. 31-32.

[6] Ayrıca bu yıl kendisi Floransa Vaftizhanesi'nin kapıları üzerindeki bronzlar için Lorenzo Ghibertis'in tasarımının seçildiği panelde uzmanlardan biri olarak görev aldı. Daha geniş bilgi için bkz: Tim Parks, Medici Money: Banking, Metaphysics, and Art in Fifteenth-Century Florence, W.W. Norton & Company, New York 2005, s. 8.

arenayı uzaktan takip etmeyi yeğlemiş; ancak gerektiğinde siyasi arenada yer almışlardır.

Cosimo de' Medici ilk olarak 1415'te Floransa Cumhuriyeti'nin Priorre'si olarak görev aldı. Ayrıca Floransa'nın büyükelçisi olarak da sık sık rol aldı ve Floransa'nın siyasi arenasında kendisine iyi bir yer edinmeye başladı. Cosimo'nun Floransa üzerindeki gücü, belediye meclisleri, en önemlisi de Floransa'nın Signoria'sındaki ofis sahiplerinin oylarını kontrol etmek için kullandığı servetinden gelmekteydi. Buna rağmen Cosimo, Floransa'nın demokrasiyle gurur duyan bir şehir olmasına rağmen çok az politik hırsı varmış gibi davranmış ve halk ofisini çok kullanmamayı tercih etmiştir. Cosimo, Floransa ile ilgili kararları genelde kendi evinde almaktaydı ve en son sözü de kendisi söylemekteydi. Yani adı kral değildi ama kral gibi hareket etmekteydi. Cosimo'nun güçlü konumu ve halkçı politikaları Floransa oligarşisinin tepkisini toplamıştı. 1433 yılında Cosimo'nun Floransa üzerindeki gücü, Palla Strozzi ve Rinaldo degli Albizzi başkanlığındaki Albizzi ailesi gibi figürlerin önderliğindeki Medici karşıtı partiye bir tehdit gibi görünmeye başlamıştı. O yılın eylül ayında Cosimo, Palazzo Vecchio'daki Lucca Cumhuriyeti'ni fethedemediği için hapsedildi. Fakat Francesco Filelfo gibi bazı Floransalılar onun idamını istemesine rağmen Medicilere sürgün cezası verilmesiyle yetinildi (Marines, 2011: 8; Durant, 1953: 5/193; Gibert, 2005: 3). Cosimo, ilk önce Padua'ya daha sonra Venedik'e gitti. İşlerini de birlikte götürdü. Her gittiği yerde kendisine taraftar ve dostlar edindi. Venedik, Floransa'ya bir elçi gönderdi ve Cosimo'nun sürgün emrini feshetmelerini istedi. Venedik'in teklifi reddedilince Cosimo, Venedik'e yerleşti (Williams, 1905: 9/352). Cosimo, Floransa'dan sürülmesi daha bir yılını doldurmadan, siyasi prestijini yeniden kazanmış ve Floransa'ya ~~geri~~ dönmüştür. Floransa'ya döndükten sonra Albizzi ailesi üyelerini Floransa'dan sürerek kendisine yapılanların bedelini ödetmiştir (Gibert, 2005: 3).

Medici ailesi, Cosimo de' Medici'ye kadar dış İtalya'nın diğer şehir devletlerinin iç işlerine çok da müdahale etmemişlerdir. Fakat bu dönemde, Cosimo de' Medici'nin Milan'ın yeni dükünün belirlenmesinde etkin rol oynadığı görülmektedir. 1412'den 1447'deki ölümüne kadar Milan Dükü olan Filippo Maria Visconti'den sonra Cosimo, Venedik'ten gelecek askerî tehlike üzerine Milan düklüğüne Francesco I Sforza'yı yerleştirdi. Francesco Sforza, topraklarını papalığa kaptırmış olan paralı bir askerdi ve kendini lort ilan etmişti. Vistonci'nin Bianca adındaki bir kızından başka hayatta herhangi bir varisi yoktu. Sforza'nın 1441 yılında Bianca ile evliliğinde Cosimo'nun olumlu etkisi olmuş ve Milan'daki düklüğünü bu evlilikle pekiştirmişti (Schevill, 1961: 2/360). Floransa'nın Milan ile ittifakı, kendisine karşı ittifak oluşturmuş olan Venedik ve Napoli'nin planlarını bozmuştur (Durant, 1953: 76). Bu da iki karşıt grup arasında denge oluşturmuş ve uzun yıllar bir barış rüzgârının esmesini sağlamıştır. Bununla birlikte, Floransa'nın Venedik'i uzak tutmasının avantajlarına rağmen Millan'a müdahale Cosimo'nun taraftarlarınca hoş karşılanmamıştı. Çünkü Cosimo onları, Sforza'yı ardı ardına finanse etmek için çağırmıştı (Schevill, 1961: 2/360).

Dış politika açısından Cosimo, 1423-1454 yılları arasında Lombardiya'daki savaşlarda Floransa, Napoli, Venedik ve Milan arasındaki güç dengesi sayesinde kuzey İtalya'da barış yaratmaya çalışmış ve özellikle Fransa ve Kutsal Roma İmparatorluğu'nun İtalya'nın iç işlerine müdahalesine engel olmuştur. 1439 yılında Ferrara Ekümenik Konseyini Floransa'ya götürmesi için Papa IV. Eugene'i ikna etmede aracı olmuştu. Ayrıca Floransa'da oluşturmuş olduğu huzur ortamı, hem bilim insanlarının Floransa'ya gelmesini hem de Eski Yunan'a ait eserlerin Floransa'ya taşınmasını sağlamıştır. Bunlar içerisinde İmparator John VIII Palaiologos da dâhil olmak üzere, Doğu Roma İmparatorluğu'ndan pek çok önemli Bizans figürü yer almaktaydı. Bunların Floransa'ya getirilmesi, eski Yunan sanatlarına ve edebiyatına duyulan ilginin artmasına neden olmuştu.[7]

Cosimo, 1 Ağustos 1464 yılında ölmüştür. Cosimo'nun ölümünden sonra, Signoria ona bir zamanlar Cicero'ya verilen bir onur olan Vata'nın Babası "Pater Patriae" unvanını vermeyi uygun görmüştür. Bu unvan Cosimo'nun San Lorenzo Kilisesi'nde bulunan mezarı üzerine oyulmuştur (Jones, 15.12.2019).

Medici ailesinin Floransa'nın siyasi yönetiminde yer almasını sağlayan en önemli unsur, bankacılık ve ticari faaliyetleri sonucu elde etmiş oldukları gelirlerdi. Bu gelirleri elde etmek onlar için kolay ne de kısa sürede olmuştur. En kötü zamanlarında bile umutlarını kaybetmeyerek daha sıkı çalışmışlardır. Bu yüzden Medicilerin bankacılık faaliyetleri Orta Çağ İtalya'sı ve Floransa'sı için önem arz etmektedir.

Medici Ailesinin Bankacılık ve Ticari Faaliyetleri

Kesin olan şey, Medicilerin para ile ilgilendikleri ve zenginleştikleridir. Para ile ilgilenenlerden ilk ikisi olan Ugo ve Galgano, kısa vadeli ödünç para veren bir banker dükkânını daha 1240'dan önce açmayı başarmışlardı. Ardingo ve kardeşleri, bunlardan birkaç on yıl sonra Mercato Vecchi'de bir iş yeri açtılar. Zaten bankalar açılmadan önce ticaret hayatındaki en iyi çözüm de bu bankerlikti (Lee, 2013: 217). Bankerlik vasıtasıyla yükselmelerinden dolayı Mediciler, ne asil toprak sahibi ne de asil tüccarlar olarak görülmemişlerdir (Strathern, 2007: 15).

On dördüncü yüzyılın son çeyreğinde kendi bankalarını kurana kadar Medicilerin bankacılık faaliyetleri hakkında yeteri kadar bilgi yoktur. Bankerlik ve bankacılık faaliyetleriyle hatırı sayılır bir servet biriktirmişlerdir. Fakat bu servetin birikmesinde bankanın kurucu Giovanni de' Medici ve oğlu Cosimo de' Medici kadar çaba sarf eden olmamıştır. Bazı araştırmacılar, Salvestro de' Medici'nin de bu işte azımsanmayacak derecede etkisinin olduğunu savunmaktadır. Fakat hiçbiri, Medicileri küllerinden tekrar doğurup yükselten Giovanni di Bicci de' Medici'nin yerini tutamayacaktır. Giovanni de' Medici ilk başlarda aile bankasının kötü gidişatını sonlandırabileceği konusunda şüpheye sahipti. Çünkü zengin olarak doğmamış ve

[7] İstanbul ve Trabzon'un fetihlerinden sonra, bu bölgelerden İtalya'ya taşınan Antik Yunan'a ait eserler hakkında daha geniş bilgi için bkz: Nancy Bisaha, Creating East and West Renaissance Humanists and the Ottoman Turks, University of Pennsylvania Press, Philadelphia 2004, s. 94-133.

babasından kalan yüklü mirasın sadece küçük bir kısmına sahip olabilmişti. Kendisine mirastan küçük bir pay kalmış olmasına ve çok zengin olmamasına rağmen en büyük şansı, amcası Vieri de' Medici'nin Floransa'nın hatırı sayılır zenginlerinden biri olmasıydı. Vieri de' Medici, yeğeni Giovanni'nin hayatına küçük dokunuşlar yaparak onun da ticarette yer almasına katkıda bulunmuştur (Hale, 1977: 9). Amcasının desteği ile kendi servetini kazanan Giovanni'nin onu tehlikeye atmaya hiç de niyeti yoktu. Fakat Salvestro de' Medici ve ardılları gibi, onun ilgisinin de Popolo Minuto'da (Halk Hareketi) olması, popüler olmasının önünü açtı. Bankacılık işinde sağlam adımlarla ilerlemeyi kendisine düstur edinmiş ve bu işteki hırsını dışarıya karşı oldukça saklamayı yeğlemiştir. Çünkü hırslı vatandaşların Floransa'da adı çıkmış olan güvensizliği uyandıracağını ve bundan dolayı işlerinin daha da kötüye gideceğini düşünmekteydi. Bankacılık işinde en önemli olan şey, güvendi ve Giovanni de bu nedenle ilk başta güven tesis etmeye çalıştı (Hibbert, 1975: 31).

Giovanni'nin talihinin değişmesinde ve ekonomik alanda kendisini göstermesinde, amcasının hayatına yapmış olduğu küçük dokunuşların yanı sıra, Floransa'nın soylu ailelerinden Edoardo Bueri'nin kızıyla evlenmesi de etkili olmuştur. 1386 yılında Piccarda Bueri ile evlendiği eşi 1500 florinlik bir çeyiz getirmişti (Tomas, 2003: 16).[8] Giovanni de' Medici, 1386 yılından 1393 yılına kadar amcası Vieri de' Medici'nin Roma'daki bankasının ortağı olarak faaliyetlerini devam ettirdi. Vieri de' Medici, bankayı 1393 yılında Giovanni'ye bırakarak emekli oldu. Bu noktadan sonra Medici Bankası hızlı bir şekilde büyümeye başladı. Bu büyüme sayesinde Papalığın baş bankası olmuştur. Giovanni'nin 1397 yılında kurmuş olduğu kendi bankası onun yegâne uğraşı olmuştur. Bu bankanın kuruluşunda kuzeni Vieri di Cambio'nun desteği büyüktür. Banka, ilk faaliyet yıllarında, Giovanni'nin yeğeni Averardo di Francesco'nun Roma'daki bankası ile iş birliği yapmıştır.[9] Artık banka, tamamen kendi ailesine ait hâle gelmişti. Giovanni'nin yönettiği Medici Bankası'nın kuzey İtalya şehirlerinde ve diğerlerinde birçok şubesi vardı. Böylelikle şirket, çok uluslu bir yapıya kavuşmuştu (Muir, ts: 493-494). Medici Bankası'nın Roma, Cenevre, Pisa, Bruges, Londra, Venedik, Cenova, Napoli ve Gaeta'da gibi şehirlerde şubeleri bulunuyordu (Padgett; Powell, 2012: 199). [10] Fakat Giovanni, başarılı bir bankacı olmasına rağmen

[8] Başka bir kaynakta bu evliliğin 1386 yılında değil 1385 yılında yapıldığı hususunda bilgi yer almaktadır. Ayrıca Piccarda Bueri'nin getirmiş olduğu yüklü çeyizin Giovanni'nin işlerinin gelişmesine bir hayli katkıda bulunduğu yönünde de bilgi yer almaktadır. Daha geniş bilgi için bkz: Raymond de Roover, The Rise and Decline of The Medici Bank 1397-1494, Hardvard University Press, London 1963, s. 36.

[9] 1397 yılında Floransa'ya dönecek olan Giovanni, burada Venedik ve Roma'da şubeleri bulunan ve daha fazla uluslararası bankacılığa sahip olan Gentile Boni ve Benedotto di Lippo de'Bardi ile şirket kurdu. Daha geniş bilgi için bkz: Dale Kent, "Cosimo de' Medici", Dizionario Biografico degli Italiani, V: 73 (2009), s. 36-43.

[10] Ayrıca 1395 yılında Vieri öldüğünde Giovanni, Roma'da bir şirket kurdu. 1397 yılında Floransa'ya döndüğünde ise burada iki ortaklı bir şirket kurarak işlerini genişletme fırsatı buldu. Bu şirketlerin hesap defterleri ve ortaklık belgeleri hâlâ mevcudiyetini korumakta olup Medicilerin aile arşivinde yer almaktadır. Daha geniş bilgi için bkz: Gene A. Brucker, "The

Papa ile olan dostluğu, Floransa'nın yün ticareti nedeniyle çok iyi değildi (Hibbert, 1975: 34).

Daha önce de bahsedilmiş olduğu üzere, Mediciler ve Albizziler döneminde bazı limanlar Floransa'nın kontrolüne geçmişti. Bu limanlar vasıtasıyla Mediciler bankacılık loncasında olduğu gibi, ticarette loncasında da sağlam bir yer edinmişlerdi. Bu limanlar vasıtasıyla Floransa'nın zenginliği büyük ölçüde artmıştı. Ticaret gelişmiş, yün ve kumaş ticareti ivme kazanmıştı. Yünün büyük miktarı nesillerden beri İngiltere, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg'un yanı sıra Toskana vadileri ve tepelerinden elde edilmekte; yeniden ihracı, boyanması ve rafine edilmesi için Floransa'ya getirilmekteydi (Hibbert, 1975: 33). Kara Ölüm'den önce bu alanda 30.000 kişinin çalıştığı bilinmektedir (Clement, 2016: 60-61). Bu, kumaş tüccarları olan Arte di Calimala (Kumaş İşleyicileri ve Tüccarları Loncası) ve Arte della Lana'nın (Yün Üreticileri ve Tüccarları Loncası) önemini ve etkisini açıklamaktadır. Çünkü bunlar, Fransız-Flaman yünlerini boyayarak ve bitirerek özellikle de İslam dünyasınınkiler de dâhil olmak üzere çeşitli Akdeniz ve Asya pazarlarına aktarmaktaydılar (Munro, 2012: 64). Bu sebeple Floransa'da önemli bir yere sahip olan bu kuruluşların üyeleri uzun bir süre şehir hükümetinde önemli bir rol oynamış ve en iyi binaların birçoğunun yapımını sağlamışlardır. Örneğin Fiore'deki Santa Maria Kadetrali binasının duvarlarında önemli bir özellik olarak görülen kuzu amblemi, Arte della Lana loncası tarafından yaptırılmıştır (Hibbert, 1975: 33).

Floransa'da iki yün işleme atölyesinin sahibi olan Giovanni di Bicci de' Medici, Arte della Lana'nın bir üyesiydi (Roover, 1963: 20). Yün atölyelerine sahip olsa da, Giovanni'nin en büyük ilgi alanı ve uğraşı bankacılıktı. Dolayısıyla 1252 yılından beri prestiji sürekli artan ve bankacıların loncası olan Arte del Cambio'nun (Bankerler Loncası) da bir üyesiydi. Bankacılık ve ticaret sayesinde zenginleşmiş olan Floransa şehrinin kendisine ait küçük altın sikkeleri vardı (Hibbert, 1975: 34). Bu sikkenin bir tarafında şehrin ismi Florentia, diğer tarafında ise şehrin amblemi olan zambak yer almaktaydı. Bu çiçek, uluslararası alanda floransa veya folora olarak bilinen ünlü fiorino d'oro idi. Bu altın para, 1252 yılında 48 tane ince altın tanesi içerirken 1430'lu yıllarda bir tanesi Fiorino d'oro olan 54 tane ince altın taneleri içermekteydi ve bu satın alma gücü, günümüzdeki 142 liraya tekabül etmekteydi. Bu paranın benzerleri Almanya'da, Fransa'da, İtalya'nın diğer şehirlerinde ve hatta Osmanlı'da da kullanılmaktaydı (Kemmerer, 1944, 21). Bir erkek, yıllık 150 florinlik bir gelirle rahatlıkla yaşayabilirdi. Şehirde küçük bir ev ve bahçe yıllık 35 florine kiralanabilirdi. 1000 florine bir saray alınabilirdi. Bir hizmetçiye yılda 10 florinden fazla verilmez ve bir köle 50 florine alınabilirdi. Zaman içerisinde florinin değeri artmış ve Avrupa'nın genelinde kullanılır hâle gelmiştir. Ayrıca florin sayesinde Floransa'daki bankacıların güvenilirliği de aynı oranda artmıştı. 1422'de piyasada 2 milyon altın florin dolaşırken Mercato Vecchio civarında 72 bankacı ve bono komisyoncusu vardı. Hiç şüphesiz bu

Medici in the Fourteenth Century", speculum a Journal of Mediaeval Studies, V: 31, Haziran 1957/1, s. 22.

müesseselerin içinde en hızlı şekilde büyüyenlerden biri de Medici bankasıydı (Hibbert, 1975: 34).

Giovanni di Bicci gibi, oğulları Cosimo de' Medici ve Lorenzo de' Medici de evlilik yoluyla ailenin siyasi ve ekonomik prestijini artırma yoluna gitmişlerdir. Cosimo, 1415 yılında yirmili yaşlarının başındayken babasının bankalarının Roma şubesindeki ortaklarından biri olan Giovanni de Bardi'nin en büyük kızı Contessina de 'Bardi ile Lorenzo ise Cavalcanti ailesinden Ginevra ile evlilik yapmıştır (Tomas, 2003: 16). Cosimo'nun bu evlilikten Piero de' Medici ve Giovanni de' Medici adında iki oğlu dünyaya gelmiştir. Ayrıca Cosimo'nun bir Çerkes köleden Carlo adında bir oğlu daha vardır (Kent, 1978: 49-61: Tomas, 2003: 16).

Medici Bankası, bazen papa değişiminde işgücünü artırdığı gibi zor duruma da düşebiliyordu. Papa XXIII. John'un papalıktan çekilmesinden sonra Mediciler, iş dünyasından dışlanmışlardı. Artık Papa XXIIII. John döneminde sahip oldukları özel imtiyazlar ellerinden alınmıştı. Medicilerin papalığın bankacılığından el çektirilmesinden sonra onların yerini akrabaları[11] ve eski rakipleri olan Spini ailesi almıştı (Hibbert, 1975: 37). Ancak 1420 yılının sonuna doğru Spini şirketi aniden başarısız oldu ve iflasa zorlandı. Kısa süre sonra Roma'daki Medici temsilcisi onların işlerini devraldı ve bankası da eski pozisyonunu geri kazandı. 1420 yılından 1476 yılına kadar bu işi yürütecek olan Mediciler, gerçekten de birkaç yıl içinde, bankalarını sadece İtalya'daki en başarılı ticari işletme değil, tüm Avrupa'daki en kârlı aile şirketi hâline getirdiler (Bruscoli, 2007: 7). 1429 yılında ölen Giovanni di Bicci'nin 1420 yılında elini banka işinden çekmesinden sonra, bankayı Cosimo ve Lorenzo yönetmiştir.[12] Kardeşlerden en büyüğü olan Cosimo di Giovanni (Cosimo de' Medici), bankanın gücünün ve tanınırlığının artmasında babası kadar pay sahibi olacaktır (Hibbert, 1975: 37). Cosimo ve Lorenzo işleri devraldıktan sonra papalığın mali işlerini yürütmeye devam etmişlerdir. Zaman zaman bu iş ellerinden gitmiş olsa da, bu dönemde papalığın en güvenilir iş ortakları olmayı başarmışlardır. Bunun en güzel örneği de Papa II. Pius döneminde papalığın en büyük gelir kaynaklarından biri olan Tolfa işletmelerini devralmasıdır.

Medicilerin siyasi ve ekonomik arenada prestijlerinin artmasında papalığın etkisi büyüktür. Bu etki on üçüncü ve on dördüncü yüzyıllarda görülmezken on beşinci yüzyılın başında kendisini göstermektedir. Dolayısıyla Mediciler üzerine yapılacak çalışmalarda Medicilerin papalıkla olan ilişkileri de ele alınmalıdır.

Medici Ailesinin Papalıkla İlişkileri

Medicilere dair ulaştığımız belgelerin ışığında Medicilerin 1410 yılında Papa seçilen Baldassare Cossa (XXIII. John) ile iyi ilişki içerisinde oldukları görülmektedir.

[11] Giovanni di Bicci'nin annesi, Jacopa di Francesco Spini idi. Daha geniş bilgi için bkz: Pierluigi Terenzi, "Medici, Giovanni di Bicci de' ", Dizionario Biografico degli Italiani, V: 73 (2016), s. 1.

[12] Giovanni di Bicci öldüğünde geride 179,221 florin miras bırakmıştı. Kardeşler bankadan elde edilen kârın 3'te 2'sinin sahibi olacaklardı. Geriye kalan kısım ise ortak olacaktı. Zaten kendilerinin Floransa ve civarında birçok arazileri de vardı. Daha geniş bilgi için bkz: Hale, 1977: 12; Roover, 1963: 52.

Bu şahsın oldukça vakur ve tutumlu bir bankacıyla arkadaş olması beklenmezdi. Şehvetli, maceraperest, vicdansız ve batıl inançları olan Baldassare Cossa, iyi bir askerdi; fakat dünya menfaatine düşkün, hırslı, kurnaz, vicdansız ve ahlaksızdı ve kilise adamı değildi (Kirsch, 1910: 434). Baldassare Cossa'nın papa olması biraz sancılı olmuştu ve hem papalığa seçilirken hem de papalığı esnasında en büyük destekçileri Mediciler olmuştur. Örneğin bu dönemde yasal ve yasal olmayan papalar arasındaki mücadeleyi çözmek isteyen Alman İmparatoru Sigismund tarafından Constance'da bir konsil tertip edildi. Yeni Papa XXIII. John da 1414'ün sonuna doğru bu konsile katılmak üzere Constance'a Medici Bankası'nın mali danışmanı ile birlikte gitmiştir (Kirsch, 1910: 434-435; Hibbert, 1975: 35).

Bu zamana kadar Medici Bankası, Papa'nın bankacıları olarak iyi bir yer tutmuştu. Günümüzde ekonomi tarihi hususunda veya kapitalizmin kökenleri hususunda çalışma yapanlar Spinelli ailesi ve Medicilerin papalığın bankerleri olduklarına dair belgelere bu iki ailenin arşivlerinden ulaşmışlardır (Caferro, 2011: 129). Diğer Floransalı bankalar, özellikle Alberti, Ricci ve Spini, geçmişte Curia için finansal aracılar olarak hareket etmişlerdir. Medici Bankası'nın ilk başta Roma'da papalıkla yapmış olduğu iş nispeten küçüktü (Hibbert, 1975: 35). Fakat zamanla Mediciler papalıkla ticari ilişkilerini müthiş bir seviyeye getirmişlerdir. Bu alanda çalışma yapanlar da Medici ailesinin servetinin birikmesinde en büyük payın Giovanni di Bicci'nin olduğu konusunda hemfikirdirler. Ayrıca çok az bir kısmı da Salvestro de' Medici'nin de bu işte payının olduğunu söylenmektedir (Brucker, 1969: 2). Curia'daki bankacılık işlerinin Mediciler tarafından yürütülme yetkisinin elde edilmesinin, mevcut Papa XXIII. John'a papalığı öncesinde kardinal olabilmesi için gerekli desteğin sağlanması sayesinde olduğu düşünülmektedir. Bu ilgi ve konum, Medicilerin papalığın %10 gelirine el koymasıyla akılcı bir girişim olmuştur. Papalıkla yapılan ortaklık ve iş, iki tarafın da yararına olmuştur. Çünkü Mediciler, Papa XXIII. John'a sağlamış oldukları maddi destekle rakipleriyle mücadele etmesini kolaylaştırmışlardır (Villegas, 2013-2014: 3). Bu hususta Papa XXIII. John'a 10.000 duka verdikleri dillendirilmiştir. Şüphesiz Papa, çok fazla iş yaptığı ve çok sevgili arkadaşım diye adlandırdığı Giovanni ile Bologna'da 1403 ile 1410 yılları arasında Kardinal Legate olarak görev yaparken yazışmalarda bulunmuştu (Hibbert, 1975: 35).

Kardinal Cossa'nın Papa olarak seçilmesinden sonra Medici, Curia'nın gelirlerinin toplandığı ve ödemelerin yapıldığı Papalık Maliye Odası ile olağanüstü kârlı bir ilişkinin tadını çıkarmaya başlamıştı. İki papadan biri olan XII. Gregory'in iddialarını destekleyen Napoli Kralı Ladislaus'la olan savaşta onlar John'un ana finansörleriydiler. Papa John, 1412 Haziranı'nda Kral Ladislaus ile barış yaptığında anlaşma şartlarından biri olan 95.000 florini teminde ana rolü Mediciler oynamıştır. Medici Bankası'nın Roma şubesine rehin olarak değerli iki papalık tacının yanı sıra bir miktar papalık şilti verilmişti. Bu tür bir işlem, Giovanni'nin zevki için değildi. Fakat papalık finansmanı işlemlerinden elde edilecek muazzam kârın ödenmesi için küçük ve gerekli bir bedel vardı. Bu kazançların ne kadar büyük olduğu gerçeği, Medici

bankasının kârının yarısından fazlasının Roma'daki iki şubesinden gelmesiyle değerlendirilebilir (Hibbert, 1975: 35-36).

Her güzelliğin bir sonu olduğu gibi Medicilerin papalıkla iyi ilişkilerinin de bir sonu olmuştur. Papa XXIII. John'un sapkınlık, dinî makamları suiistimal etmesi, zulüm, V. Alexander'ın zehirlenerek öldürülmesi ve Bolonyalı kadınların en az iki yüzünün baştan çıkarılması gibi suçlarla suçlanması Constance Konsili'nin Mediciler için olumsuz geçmesine neden oldu. Papa ve Mediciler Constance'daki konsilde aklandıklarını düşünürken ihanete uğramalarıyla Papa XXIII. John istifa etmek zorunda bırakıldı. Bu istifa Medicilerin de Curcia'daki bankacılık işlerinin zayıflayacağı anlamına geliyordu. Bu sırada genç Cosimo de' Medici şehirden şehre, Alpler'in kuzeyine seyahat etti ve Almanya, Fransa ve Flanders'teki aile bankasının çeşitli şubelerini ziyaret etti. 1416 yılında ise tekrardan Floransa'ya döndü (Ewart, 2006: 30). Gerçekten de Mediciler yeni seçilecek papa tarafından 1420 yılına kadar papalığın ekonomik işlerinden men edilmişlerdi. Bu esnada yeni papa seçilecek ve V. Martin lakabını alacak olan papa namzedi siyasi dengeleri kendi tarafına çevirmek için birtakım anlaşmalar yapmıştır. V. Martin, Almanya, İngiltere, Fransa ve İspanya temsilcileri ile ayrı ayrı anlaşmalar imzaladı (Mansi, 1784: 1185-1195). Hatta buna benzer bir anlaşmayı İtalya ile yaptığı da söylenmektedir (Ott, 1910: 725).

Devrik papa hapsedilmesinden sonra serbest bırakılması için Mediciler girişimde bulunmuştur. Bu girişimin sonunda hasta ve yoksul olan Papa John, üç yıl boyunca Heidelberg Kalesi'ndeki hapsinden Medicilerin Venedik şubeleri aracılığıyla 38.500 Rhenish gulden ödenmesiyle serbest kalabilmiştir. Bartolomeo de' Bardi'nin (kısa süre sonra Roma'da Medici'nin yöneticisi olacak) eşliğinde devrik Papa, hayatının geri kalan birkaç ayı boyunca ona bir ev sağlayan Giovanni de' Medici'nin kendisini karşıladığı Floransa'ya gitmiştir (Hibbert, 1975: 36).

Papa V. Martin, 1418-19 yıllarında Floransa'daki bir Dominican manastırı olan ve içinde kendisine ait daireler bulunan Santa Maria Novella manastırında kalmayı tercih etmişti (Turner, 2011: 134). Fakat kibar, sade bir adam olan yeni papanın Medicilerle olan ilişkileri, yukarıda da değindiğimiz gibi Giovanni'nin arzu ettiği kadar yakın ve samimi olmadı. Papa John'un Constance'dan kaçışı sırasında Medicilerin eline geçen ve yalnızca Giovanni'nin aforozla tehdit edilmesinden sonra papalığa geri gönderilen, inci kaplı piskoposluk tacıyla ilgili bir sorunu vardı. Çünkü Mediciler, Papalığa ait birtakım değerli eşyaları rehin olarak veya emanet olarak ellerinde tutuyorlardı. Bununla birlikte başka sorunlar da yaşanmıştır. Bilhassa kilisenin vaftiz bölümünde Papa John'un mezarı üzerinde bir kavga gerçekleşmiştir. Bunun sebebi de mezarın üzerinde Eski Papa John XXIII (*Ioannes Quondam Papa XXIII)* ibaresinin yer almasıdır. Bu ibare, Papa V. Martin'in otoritesi altında kendisine bir hakaret unsuru olarak görülmüştür (Hibbert, 1975: 36). Belki de Giovanni de' Medici'nin Papa V. Martin ile aynı ortamı paylaştıkları tek yer, Floransa'yı temsilen katıldığı papalığın havarilik kutlamalarıydı (Hibbert, 1975: 37).

Giovanni de' Medici'den sonra Medicilerin başına geçen Cosimo de' Medici'nin siyasette ve ticarette aktif olduğu ilk yılların papası, II. Pius'tur. Papa II. Puis, Floransa hakkında genel olarak çok az fikir sahibiydi. Dolayısıyla onları, kolaylıkla ikna

edebileceği bir sefil halk tüccarları olarak görmekteydi. Papa II. Pius'un düşüncesinin aksine Cosimo, tüccar olmayacak kadar aydın, kültürlü, zeki ve bilgili bir adamdı (Hibbert, 1975: 38).

SONUÇ

Mediciler, 1230'lu yıllarda Toskana (Tuscany) bölgesinde ortaya çıkmış Floransalı tüccar bir ailedir. Bu ailenin en büyük uğraş alanı para idi. Ödünç para veren bir banker dükkânına sahip olan bu aile, zaman içerisinde zenginleşmiş ve bankacılık bir meslek olarak kabul gördüğünde başta İtalya olmak üzere Avrupa'nın önemli şehirlerinde bankalarının şubelerini açmıştır.

Mediciler, paranın zamanla kazandırmış olduğu prestijle kendilerini siyasi arenada da gösterme imkânı elde etmişlerdir. Floransa hükümeti içerisinde önemli görevler üstlendikleri gibi, İtalya'daki şehir devletleri arasındaki mücadelelerde de zamanla denge unsuru görevi görmüşlerdir. Bu dönemde Papalık ile de sıkı ilişkiler içerisinde yer almışlardır. Papalığın gelirlerinin kontrolü veya papalar arasındaki mücadelelerde taraftarı olduğu papanın finansörleri olmuşlardır.

Cosimo di Giovanni de' Medici dönemine kadar sanat ve sanatçıyı korumuşlardır. Tabir yerinde olacaksa Mediciler, Avrupa'da Rönesansı Floransa'da başlatmışlardır. İlk önce bankerlik ve ardından bankacılıkla birlikte müthiş bir servet kazanmışlar ve bunu hem siyasi hem de ekonomik arenada büyük hünerle kullanmayı bilmişlerdir. Zamanla ekonomik krize girmiş olmalarına ve Floransa'daki siyasi güçlerini kaybetmiş olmalarına rağmen asla pes etmemişler ve kısa sürede eski güçlerine dönme başarısı göstermişlerdir.

Elde edilen bulgular bize Medicilerin soylu bir aileye mensup olmamalarına rağmen ellerindeki parayı iyi kullanarak hem Floransa hem İtalya ve hem de Avrupa'nın önemli şehirlerinde itibar gördüklerini göstermektedir. Para eşittir saadet tekerlemesi bu ailede çoğu zaman işe yaramamış ve bu yüzden belli zamanlarda ölümle ve sürgün edilmekle karşı karşıya gelmişlerdir. Bazen de para, onları Floransa yönetiminde diktatör seviyesine getirmiştir.

KAYNAKÇA

Bisaha, Nancy, Creating East and WestRenaissance Humanists and the Ottoman Turks, University of Pennsylvania Press, Philadelphia 2004.

Bisticci, Vespasiano, The Vespasiano Memoirs: Lives of Illustrious Men of the XVth Century, Trans: William George, Emily Waters, University of Toronto Press, Toronto 1997.

Breaugh, Martin, The Plebeian Experience: A Discountinuous History of Political Freedom, (Trans: Lazer Lederhendler), Columbia University Press, New York 2007.

Brucker, Gene A., "The Medici in the Fourteenth Century", Speculum a Journal of Mediaeval Studies, V: 31, Haziran 1957/1.

Brucker, Gene A., Renaissance Florence, University of California Press, London 1969.

Bruscoli, Francesco Guidi, Papal Banking in Renaissance Rome: Benvenuto Olivieri and Paul III, 1534-1549, Ashgate, Hampshire 2007.

Buckley, Jonathan; Jepson, Tim, The Rough Guide to Florence & the best of Tuscany, Rough Guide, New York.

Byrne, Joseph P,. "Prato", Medieval Italy: an Encyclopedia, Ed: Chrisstopher Kleinhenz, V: 1-2., Routledge, New York 2004, s. 928-931.

Caferro, William, Contesting the Renaissance, Wiley-Blackwell, Oxford 2011, s. 129.

Clement, Matt, A People's History of Riots, Protest and the Law The Sound of the Crowd, Palgrave Macmillan, United Kingdom 2016.

Devlin, Keith, The Man of Numbers: Fibonacci's Arithmetic Revolution, Bloomsbury, London 2011.

Durant, Will, The Renaissance: a History of Civilization in Italy from 1304-1576, Simon and Schuster, New York 1953.

Durant, Will, The Renaissance: The story of Civilization, V: 5, Simon and Schuster, New York 1953.

Ewart, K. Dorothea, Cosimo De' Medici, Cosimo Classic, New York 2006.

Gibert, Kelly Ann, Medici Power and Patronage Under Cosimo Elder and Lorenzo the Magnificent, Senior Honors Theses, Eastern Michigan University, Michigan 2005.

Hale, J.R., Florence and the Medici, Thames and Hudson Inc, New York 1977.

Hibbert, Christopher, The House of Medici: Its Rise and Fall, William Morrow & Company, INC, New York 1975.

J. Muir, Diana, Templars: Who were they? Where did they go?, V: 2/2, Lulu Publishing, North Carolina.

Jones, Jonathan, "Cosimo the Elder, Pontormo (c1516-20)". *the Guardian*. Archived, https://www.theguardian.com/artanddesign/jonathanjonesblog/2011/aug/10/medicis-florence-renaissance-art 15 Aralık 2019.

Kemmerer, Edwin Walter, Gold and the Gold Standard The Story of Gold Money, Past, Present and Future, McGraw-Hill Book Company, INC, New York 1944.

Kent, Dale, "Cosimo de' Medici", Dizionario Biografico degli Italiani, V: 73 (2009), s. 36-43.

Kent, Dale, The Rise of the Medici: Faction in Florence, 1426-1434, Oxford University Press, New York 1978.

Kirsch, J. P., "John XXIII", The Catholic Encyclopedia, V: 8., The Encyclopedia Press, INC., New York 1910, s. 434. (434-435)

Lee, Alexander, The Ugly Renaissance: Sex, Greed, Violence and Depravity in an Age of Beauty, Doubleday, New York 2013.

Mansi, J.D., Sacrorum Conciliorum Nova, Et Amplissima Collectio (1409-1418), V: 27, Venetiis1784.

Martines, Lauro, The Social World of the Florentien Humanists, 1390-1460, University of Toronto Press, Toronto 2011.

Munro, John H., "The rise, Expansion, and Decline of the Italian wool-Based Cloth Industries, 1100-1730: A Study in International Competition, Transaction Costs,

and Comparative Advantage", Studiees in Medieval and Renaissance History, Seri: 3, V: 9., 2012.
Ott, Michael, "Martin V", The Catholic Encyclopedia, V: 9., The Encyclopedia Press, INC., New York 1910, s. 725. (725-726)
Padgett, John F.; Powell, Walter W., The Emergence of Organizations and Markets, Princeton University Press, New Jersey 2012.
Parks, Tim, Medici Money: Banking, Metaphysics, and Art in Fifteenth-Century Florence, W.W. Norton & Company, New York 2005.
Peterson, David S., ; Bornstein, Daniel E., "Introdustion", Florence and Beyond: Culture, Society and Politics in Renaissance Italy, CRRs Publications, Toronto 2008.
Reumont, Alfred, Lorenzo de' Medici: The Magnificent, (Almanca'dan trans: Robert Harrison), V: 1., Smith, Elder & Co., London 1876.
Roover, Raymond, The Rise and Decline of The Medici Bank 1397-1494, Hardvard University Press, London 1963.
Roscoe, William, The Life of Lorenzo De' Medici, Called The Magnificent, C.I., J. M'Crery, Liverpool 1795.
Schevill, Ferdinand, Medieval and Renaissance Florence, V: 2., Harper &Row, Publishers, New York 1961.
Strathern, Paul, the Medici: Godfathers of the Renaissance, Vintage, London 2007.
Terenzi, Pierluigi, "Medici, Giovanni di Bicci de' ", Dizionario Biografico degli Italiani, V: 73 (2016), s. 1-8.
The Editors of Encyclopaedia Britannica, "Gonfalonier", Encyclopaedia Britannica, https://www.britannica.com/topic/gonfalonier, 22.08.2019.
Tomas, Natalie R., Medici Women: Gender and Power in Renaissance Florence, Routledge, London 2003.
Turner, Katherine L., "Il monastero nuovo: Cloistered Women of the Medici Court", Contested Spaces of Nobility in Early Modern Europe, Ed: Matthew P. Romaniello ve Charless Lipp, Routledge, London 2011, s. 127-147.
Vieusseux, André, "Albizzi", Biographical Dictionary, Ed: Thomas Coates, Longman, London 1842, s. 715-717.
Villegas, Dentzen Sy, The Medici and the Catholic Church, Abrugena, Justine Gracen, 2013-2014, s. 1-17.
Williams, Henry Smith, The Historians' History of the World, V: 9 Italy, The Outlook Company, New York, 1905.